



## **Acta sanctorum**

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae  
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies primus et secundus continentur

**Bolland, Johannes**

**Parisiis et Romae, 1866**

§. V. Biographi in alleganda B. Adalberonis exsilio causa error correctus:  
ejusdem Beati fides et constantia in Apostolica Sede adversus  
schismaticos defendenda.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73889](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73889)

ACTORE  
C. S.

exstat martyrium; utpotè cujus episcopium ex  
ejus numerosa familiarum clientela cum omni-  
bus, quæ ad oppidum Saltzo (alias Soltz in  
comitatu Hennebergensi) pertinent, regia prorsus  
munificentia adauctum est. De SS. Kiliano  
et duobus sociis, Franconia apostolis, Herbipoli  
passis cultisque, actum in Opere nostro est ad  
diem 8 Julii; nec alibi, quam apud Herbipolim  
quærendum est sacrum eorundem martyrium,  
si hoc pro loco, quo illi passi fuere, aut pro ex-  
structa eo loci ecclesia accipiendum sit.

mihî minus  
explorata.

66 Deinde si data verba biographi recte per-  
cipio, quodcumque ibi demum indicetur Herbipolense  
monasterium, hoc non alia de causa ex  
Richezæ sumptibus per Adelberonem fuisse  
constructum dicitur, quam quod hujus episcopa-  
tus Herbipolensis ex Richezæ ejusque familia  
opibus locupletior factus sit, atque hinc habuerit  
Adalbero, unde eos sumptus faceret. Sed quod  
igitur hic designatur monasterium? Mihî hactenus  
nihil occurrit probabilius, quam vel monasterium  
S. Stephani, tunc in suburbio Herbipolensi situm,  
vel alterum in ipsa civitate, quorum primum  
Benedictinorum usibus a B. Adalberone aptatum  
B dotatumque, in alterum canonicos, qui in præ-  
dicto S. Stephani sacra peregerant, anno 1037 ab  
eodem translatos fuisse, supra pluribus exposui.  
In recentiori Catalogo episcoporum Herbipolen-  
sium jam alibi laudato præterea legitur: Sub ipso  
(Adalberone) marchio de Vöenburg monaste-  
rium Bantense fundavit; sed, quam in eo partem  
habuerit beatus Antistes, non habeo exploratum.

Anno 1060 S.  
Gebehardum  
Salisburgensem  
archiepiscopum  
consecravit.

67 Pauca, quæ ex ejusdem beati Episcopi  
gestis, præter prætilam, probatamque rebus in  
arduis Apostolica Sedi fidem (de qua postea) præ-  
terea comperi, hic referam. Anno 1060 S. Gebe-  
hardum, veterem amicum suum in archiepiscopali  
sede Salisburgensi constituit, consecravitque, ut  
videre licet in ejusdem sancti archipræsulis Vita  
apud nos in Appendice ad diem 16 Junii data,  
pag. 148, num. 3. Quinquennio post alterum fa-  
miliarem suum, B. Altmannum ad Pataviensem  
episcopatum eveclum vilit, atque ita suum, eorum-  
que de adipiscendis episcopalibus sedibus præsa-  
gia minime vana fuisse, expertus fuit. Lege, si  
lubet, de hisce dicta in hoc ipso Commentario  
num. 27 et seq.

Pacem Henri-  
cum regem  
inter et Sa-  
xones legatus

68 Anno 1073 ab Henrico IV Germaniæ rege  
una cum prædicto S. Gebehardo, Sigefrido archie-  
piscopo Moguntino, Embricone episcopo Augu-  
stano, et Gozzelone, seu Gotefrido Lotharingiæ  
duce legatus fuit ad Saxones pacis componendæ  
gratia, quam hi post sumpta in regem arma,  
acceptamque ab eo ingentem cladem, supplices  
precabantur. Hi quinque viri, recusantibus aliis  
tam periculoso munere fungi, ne vel apud regem  
perfidia, si cum Saxonibus clementius egissent,  
vel apud Saxones, si rex promissis non staret,  
perniciosa mendacii crimine rei agerentur, hi,  
inquam, quinque viri id oneris susceperunt, quia  
hos quinque nominatim ad colloquium suum  
Saxones expetierant, quod hos constantissimæ  
fidei et veritatis esse, compererant; et, quid-  
quid hi spondidissent, ratum fore, haud dubio  
credebant, teste Lamberto Schafnaburgensi, scri-  
ptore synchrono et accurato, ad eundem annum,  
unde ista descripsi.

conciliat; sed  
rege pactis  
non stante,  
infelici even-  
tu.

69 Quæ legati isti hac in causa in castris  
Saxonum egerunt, ibidem pluribus legi possunt:  
hæc summa est: Pacis amantissimi salutaribus  
consiliis monitisque suis apud principes et vulgus  
Saxonum tandem ægre obtinuerunt, ut, quoniam

non alio pacto commissorum venia ab Henrico, D  
rege impetranda esset, armis depositis, sese illi  
dederent, accepta ab illo fide, fore, ut nihil ex  
hac deditioe, quod saluti eorum, quod honori,  
quod rei familiari officiat, paterentur. Ac rex  
quidem gratissime amplexus pacis conventio-  
nem, promisit, et (sicut vulgata in plurimos  
fama loquebatur) etiam jusjurandum dedit,  
nihil se in eos, si dediti fuissent, præter volun-  
tatem et sententiam acturum eorum, quorum  
opera et beneficio incruenta sibi hæc victoria  
obtigisset: non tamen pactis stetit. Rupto enim  
fœdere, pia legatorum opera abusus, hostiliter  
egit, et Saxonum principes variis in locis exsules  
custodiendos tradidit, atque ita novi belli semina  
jecit, indignantibus tum ceteris imperii principi-  
bus, tum maxime jam nominatis, quorum præ-  
ceteris intererat, datam a rege fidem seruari. Nec  
desuerunt, qui tantam perfidiam delestati, quorum  
sibi custodia demandata fuerat, optimates  
Saxonum evadere permiserunt.

70 Hansizius noster tomo II Germaniæ sacra Anno 1090  
Ecclesiam pag. 185 ex Crusio refert, B. Adalberonem  
Syndelphin anno 1085 (dum jam exsulabat a sede sua) cum  
S. Gebehardo in Suevia fuisse, ibique ecclesiam  
Syndelphin cum eo consecrasset. Denique cum  
anno 1090, qui eidem etiam supremus inter mor-  
tales fuit, defunctus esset laudatus S. Gebehar-  
dus, pulso, qui Salisburgensem sedem invaserat,  
Bertholdo schismatico, Catholicum ei suffici cura-  
vit Thimonem, alias Theodomarum, et una cum  
S. Altmanno Pataviensi, et Meginwardo Frisingensi  
episcopis consecravit: In Boioria (ait  
Bertholdus Constantiensis in Chronico ad hunc  
annum) fideles S. Petri jam adeo contra schi-  
maticos invaluerunt, ut in Saltzburgensi episcopa-  
tu Catholicum ordinarent archiepiscopum,  
quem statim religiosissimus Pataviensis episco-  
pus et Urbani Papæ legatus, cum Wireburgensi  
et Frisingensi episcopis consecravit. Huic conse-  
crationi non integro semestri supervixit Adalbero;  
hæc enim ex chronographo Salisburgensi apud  
Hansizium facta est die 7 Aprilis; ille autem  
ejusdem anni die 6 Octobris migravit e vivis.

Anno 1090  
Ecclesiam  
Syndelphin  
dedicat: Thie-  
monem archi-  
episcopum  
Salisburgensem  
consecravit.

## § V. Biographi in alleganda B. Adalberonis exsili causa error correctus: ejusdem Beati fides et constantia in Apostolica Sede adversus schismaticos defendenda.

Hactenus perduximus B. Adalberonis gesta  
usque ad supremum vite ipsius semestre spa-  
tium, prætermittis iis, quæ interim egit pro  
Ecclesia Dei, quodque pro illa fortiter tulit exsi-  
lium, tempore schismatis Henriciani, quæ modo  
memoranda sunt. Jam monui supra num. 14,  
Lambacensem anonymum monachum in Vita per-  
peram scripsisse, beatum Præsulem nostrum e  
sua sede Herbipolensi Lambacum secessisse, quod  
nec posset, nec vellet Henrici V Germaniæ regis,  
in patrem suum Henricum IV rebellantis, ac pro-  
pterea a summo Pontifice anathemate percussis,  
partes sectari. Quam inepta hæc sint, vel sola  
temporum

Beati exsili  
causam per-  
peram bio-  
graphus.

A temporum ratio luculenter demonstrat. Nam ex veterum recentiorumque consensu constat, Henricum, hujus nominis quintum, quem pater suus successorem sibi in Germaniæ regnum anno 1099 coronandum curaverat, ea, quæ ibi narrat biographus, non ante annum 1104 moliri cœpisse, quo scilicet tempore B. Adalbero jam a quatuordecim circiter annis obierat, quippe mortuus anno 1090, uti tum ex aliorum veterum, tum ex ipsiusmet biographi testimoniis suo loco probabo. Tam manifestus chronologicus error, factorumque confusio accuratationem scriptoris non parum ele-  
vant.

recte Poeta allegavit.

72 Multo rectius biographus alter in Vita metrica, ejusdem exsiliij causam a fædo Henrici IV schismate repetiit, post ea, quæ de instaurato Schwarzacensi monasterio ex eodem retuli, sic pergens :

Verum sors malefida, furens successibus æquis

Inter pontificem summum, Ausoniumque monarcham

Impia pestiferi conflagravt semina belli.

B Tum Pater, Herbipoli justas qui rexit habenas,

Romani obsequio Patris constanter adhærens,

Juste possessis per vim depellitur oris

Cæsare ab Henrico, quidamque invasor iniquus,

Nomine Meinhardus, veneranda sacraria pressit :

Lustra bis octo super millenos quatuor annos

Currebant, propria cum cessit Adalbero sede.

Non est mihi animus luctuosus istis Ecclesiæ atque imperii temporibus memorandis prolixius inhærere, quam necesse sit ad exponendum, quam in eis partem habuerit Adalbero.

Orta gravi dissensione inter S. Gregorium VII et Henricum IV,

75 Henricus IV Germaniæ rex, a S. Gregorio VII Romano Pontifice jam alias monitus, ut a vexanda Ecclesia, a communione cum excommunicatis, variisque criminibus, quibus regiam majestatem suam sedabat, tandem, ut pollicitus fuerat, abstineret, denique anno 1076 severiores ab eodem litteras, et mandata per legatos accepit, in quibus, nisi resipisceret, a communione fidelium semoveendus nuntiabatur. Excaudit ad hæc Henricus vehementer, et adulantum schismaticorum consiliis fædisque in sanctum Pontificem calumniis incensus, non erubuit eundem in conciliabulo, eodem anno Wormatiæ habito, Pontificatu suo indignum declarare, missisque ad ipsum Romam litteris mandare, ut a Pontificatu iposterum abstineret, et Apostolicam Sedem, velut vacuum, alteri substituendo relinqueret. Contra Gregorium, spretis minis, in synodo Romana eodem anno celebrata Henricum ab Ecclesiastica communione segregavit, regnoque Germaniæ excidisse declaravit. At Henricus insanire pergens, Catholicos episcopos persecutus est, tandemque anno 1080 Guibertum, exactoratum Ravennatensem præsulem, velut in vacantem Apostolicam Sedem a schismaticis viventi Gregorio substituendum curavit.

74 Nunc, quam in hisce partem habuerit Adalbero, exponamus. Lambertus Schafnaburgensis, scriptor synchronus et accuratus, a Pistorio editus, ad citatum annum 1076 testatur, Adalberonem nostrum eidem Wormatiensi conciliabulo interfuisse, eundemque et Herimannum, seu Her-

mannum Mettensem episcopum solos tam nefario auso restitisse. Verba Lamberti accipe : Cumque cæteri omnes (qui, jubente Henrico rege, Wormatiam convenerant) damnationi ejus (Gregorii VII Pontificis) nihil hæsitantes subscriberent, Adelbero Wirtzeburgensis episcopus, et Herimannus Mettensis episcopus aliquandiu restiterunt, dicentes, incongruum valde et contra canonum scita esse, ut episcopus aliquis absens absque generali concilio, sine legitimis et idoneis accusatoribus et testibus, necdum probatis criminibus, quæ objicerentur, condemnaretur; nedum Romanus Pontifex, adversus quem nec episcopi, nec archiepiscopi jusquam, recipienda sit accusatio.

AUCTORE C. S.

75 Sed Wilhelmus, Trajectensis episcopus, qui causam regis pertinacius tuebatur, vehementer imminabat, ut aut cum cæteris in damnationem Papæ subscriberent, aut regi, cui sub jurejurando fidem spondissent, protinus renunciarent. Is eo tempore admodum carus acceptusque erat, eique rex omnium, quæ privatim vel publice agenda erant, post se ordinationem delegaverat, vir secularibus literis apprime eruditus, sed fastu nimio inflatus, vix se ipse ferebat. Igitur ex nomine omnium, qui convenerant, episcoporum et abbatum plenæ contumeliarum litteræ Romam destinantur, quibus denunciatur Romano Pontifici, ut Pontificatu, quem contra Ecclesiasticas leges usurpasset, sese abdicet; sciatque, post eam diem, quicquid agat, jubeat, decernat, irritum haberi.

eundem Gregorium damnat, jubetque pontificatu cedere;

76 Hactenus Schafnaburgensis, ex cujus verbis utcumque dubitari potest, an laudati duo præsides, postquam paulisper reductati fuerant, schismaticorum regisque metu compulsi impio decreto subscripserint. Hanc suspensionem movere possent ea verba : Adelbero... et Herimannus...

Sunt, qui putant eos eidem conciliabulo subscripsisse;

ALIQUANDIU restiterunt : item : Wilhelmus Trajectensis episcopus... vehementer imminabat, ut, aut cum cæteris in damnationem Papæ subscriberent, aut regi, cui sub jurejurando fidem spondissent, protinus renunciarent; quæque mox subduntur : Igitur ex nomine omnium, qui convenerant, episcoporum et abbatum plenæ contumeliarum litteræ Romam destinantur etc. Non defuere aliqui, qui id ita factum esse crederent, inter quos dominus Augustinus Calmetus tom. II Historiæ Lotharingiæ, secundis curis anno 1748 typis editæ, col. 278 et sequenti præter hunc Schafnaburgensis locum laudans Hugonem Flaviniacensem in Chronico apud Labbeum tom. I Bibliothecæ Ms., pag. 224, et S. Gregorium VII. lib. III, Epist. 12, tom. XVIII (X voluit dicere) Conciliorum Collectionis Labbei, col. 140. Quin etiam in aliquot istius nefariæ pseudo-synodi editionibus ambo præsules subscripti leguntur.

id est utique notandum

77 Verum hanc labem, utut ea ex humano metu contracta fuisset, duobus his insignibus Viris, qui etiam deinceps cum maximo suo incommodo, suarumque rerum dispendio pro Pontificis partibus invicti steterunt, non ausim sine certiori argumento inurere. Subscripsisse eos, non ait Schafnaburgensis, sed aliquandiu restitisse, quod sine ulla eorumdem subscriptione ac consensu verissimum esse potest, si ambo, postquam experti fuerant, se validissimis rationibus apud furentes schismaticos nihil quidquam proficere, tandem conticuerint, aut etiam e conciliabulo recesserint. Nec refert, quod, eodem chronologo teste, contumeliosæ istæ literæ ex nomine omnium, qui

verum id nec ex Schafnaburgensi, quem laudant,

AUCTORE  
C. S.

qui convenerant, episcoporum et abbatum Romam destinatae fuerint. Quid enim mirum, si turbulentus iste Trajectensis episcopus, cujus auctoritate omnia ibi ad nutum regis gerebantur, istorum silentium aut recessum pro consensu haberi voluerit, et nefarias illas literas velut ex nomine omnium episcoporum, qui convenerant, ad summum Pontificem Romam destinandas curaverit?

neque ex Hugone Flaviniacensi,

78 Locus Hugonis Flaviniacensis, a Calmeto pariter laudatus, nullo modo spectat ad Adalberonem, sed ad Herimannum; quia tamen amborum causam communem hic fecit Calmetus, juvenit eundem, etsi paulo prolixiorem, expendisse. En ipsum: Praerat tunc temporis (anno 1080) Mediomatricum urbi vir egregius, et inter praecipuos Catholicæ fidei propugnatores, magnum patientiæ, religionis et justitiæ documentum, dominus Herimannus... qui in primario juventutis flore temporibus Annonis, venerabilis Coloniensis archiepiscopi, tutoris et moderatores regni, palatii frequentiam nactus, regis illius (Henrici IV) pene universa noverat, in tantum, ut etiam pro ejus insolentia a curiæ se plerumque administratione subtraheret, et magis eligeret contentus esse mediocritate sua, quam ex iniquatione societatis factiosorum sperare majora, maxime cum videret, praefatum reverendæ memoriæ virum, Annonem dolere et genere frequenti contritione, desolatum sub tali principe statum regni, incurvatum jus imperii, contritum cornu Domini, in quo esset sola spes dejectionis Ecclesiasticæ, et perturbationis pacis Catholicæ, confusio et horror, vanitas et contritio, et omnia pessumdans, superba, lubrica, vana, inconstans, atque immunda praesumptio.

cujus verba recitantur

79 Ubi vero episcopatus officium adeptus est, satis poenituit, de manu regis illius investituram pontificatus se suscepisse, adeo, ut etiam impositam praelationis sarcinam libens rejecerit, volens deposuerit, toto se ab ea nisu excusaverit, si assensum praestitisset auctoritas Romani Pontificis, apud quem pro excessibus suis, id est, INCAUTE USURPATA EADEM INVESTITURA, quæ est contra instituta canonica, culpam confiteri non erubuit, SATISQUE CAVIT IMPOSTERUM A COMMUNIONE EJUS ET FAUTORUM EJUS; propter quod et tanta passus est, ut de illo dictum videri possit: « Ego ostendam illi, quanta oporteat eum pro nomine meo pati. » In primo sane congressu passus est, quod fuit hominis, ut disceret, jam in secundo, qui fuit ei JEGIS ET PERPETUUS, de Deo praesumere, non de se. Lapsus est enim ut homo, titubavit ut homo, quia praesumpsit ut homo. Sed evacuatum est jam in illo scandalum opprobrii, quia in bonitate vitæ suæ abseissum est, quod conturbaverat illum, et per illum bonos omnes; et obscuritate rarecente, reluxit aurum, invaluit color optimus, resplenduit in diademate Regis eterni lapis sanctuarii.

et expenduntur, probari potest;

80 Hic igitur in ipso primo suo ingressu Apostolicæ doctrinæ exequutor factus, cum postmodum communicasset regi scelerato et pro sceleribus excommunicato, a cujus se, ut dictum est, jam per aliquantum temporis communionem suspenderat, doluit, ut praediximus, se deceptum; viribusque resumptis, a domno Papa absolutionem quaesivit etc. Hæc Hugo Flaviniacensis, quæ nescio, qua ratione Calmetus pro subscripta a B. Adalberone et Hermanno Wormatiensi pseudo-synodo laudare potuerit, cum nec de hoc,

nec de illo in iis ulla fiat mentio, verbum ullum. D

An forte asserta in iisdem Hermanni cum excommunicato rege communicatio subscriptionem illam indicare visa Calmeto est? Sed per hanc communicationem, non aliam, quam admissam ab rege per canones vetitam episcopatus Mellensis investituram indicari, manifestant tum iste contextus, tum quod ibidem mox addat Hugo: Doluit, ut praediximus, se deceptum, quod referri nequit, nisi ad Hermanni de admissa investitura poenitentiam, quam praemiserat.

81 Nimirum Hugo num. 80 solum breviter in memoriam lectori reducit, quæ in duobus praecedentibus numeris dixerat, ac propterea eas voces interserit: Ut dictum est, Ut praediximus. Dixerat autem, Herimannum in juventute sua ante episcopatum regis regisque fautorum consortia vitasse, quod mallet contentus esse mediocritate sua, quam ex iniquatione societatis factiosorum sperare majora. Hinc num. 80 dicitur in ipso primo suo ingressu Apostolicæ doctrinæ exequutor fuisse. Dixerat secundo, eundem in primo congressu, sive in adeundo episcopatu humanitus lapsus esse, investituram contra Canonum vetita a rege admittendo; ac proinde num. 80 eum arguit, quod communicasset cum rege, a cujus se, ut dictum est, jam per aliquantum temporis communionem suspenderat, nempe aulam vitando. Dixerat tertio, ipsum facti sui insigniter poenituisse, et de excessibus suis, id est, INCAUTE USURPATA EADEM INVESTITURA apud Romanum Pontificem se accusasse, et veniam meruisse. Quopropter num. 80 etiam subdidit: Doluit (de communicatione cum rege) ut praediximus, se deceptum, viribusque resumptis, a domno Papa absolutionem quaesivit.

imo manifeste faciunt pro Herimanni

E

82 Praeterea, si Herimannus summi Pontificis damnationi in conciliabulo Wormatiensi cum schismaticis Henrici regis fautoribus, testante Hugone, subscripserit, qui potuit idem scriptor de eodem episcopo post actam de investitura poenitentiam dicere: Satisque cavet imposterum a communionem ejus (Henrici) et fautorum ejus? Qui etiam ista? In primo sane congressu (in admittenda investitura) passus est, quod fuit hominis, ut disceret in secundo, qui fuit ei JEGIS ET PERPETUUS, de Deo praesumere, non de se. Quid hæc sibi aliud volunt, quam Herimannum post actam de accepta investitura vetita poenitentiam deinceps solo Deo fretum, a schismaticorum communionem semper abstinuisse; quomodo abstinuit, si sæpe dicto Wormatiensi decreto in damnationem Romani Pontificis subscripserit? Enimvero iste Hugonis Flaviniacensis locus, non contra B. Adalberonis et Hermanni hac in re innocentiam, sed pro Herimanno militat. Ne longior sim, non magis ad Adalberonem spectat epistola S. Gregorii VII a Calmeto praeterea laudata, in qua nullum quoque verbum legitur de Conciliabulo Wormatiensi. Ceterum insigne Herimanni elogium legi potest apud eundem Hugonem in laudato Chronico editionis Labbei pag. 258.

hac in re laude, nec obest S. Gregorii Epistola.

F

85 Porro, quæ videm ambo episcopi in eadem causa ad mortem usque constanter egerunt, eos non parum commendant. Bertholdus Constantiensis ab Hansizio tom. II Germaniæ sacræ pag. 180 relatus Adalberonem nostrum inter paucos Germaniæ episcopos numerat, qui cum Catholicis principibus S. Gregorii partes tulati sunt, simul atque constitit, Henricum in Romana synodo a communionem fidelium rescissum fuisse. Bertholdi verba ibidem

Ambo etiam inter praecipuos Ecclesiæ defensores

A *ibidem sic habent*: Quod cum in Germaniam insonuit, ei rex et sui fere omnes contradixerunt, et pro nihilo id prorsus habuerunt; et hoc regis solummodo complices et fautores. Cæteri, quibus mens sanior, non ita; ex quibus episcopi, patriarcha Aquilegiensis (*Singifridus, seu Sigewardus, qui ad schismaticos postea transiit*) episcopus Salzburgensis (*S. Gebehardus*), Pataviensis (*B. Altmannus*), qui et ipse cathedra sua pulsus est a rege, necnon Wurzburgensis (*B. Adalbero*) et pene omnes Saxonicæ; necnon duces, Rudolfus (*Suevia*), Bertholdus (*Carinthia*), Welf (*Bavaria*), et cæterorum regni primatum pars non modica, cum Apostolico non dubitanter sentiebant, qui prædictæ conspirationi interesse noluerunt; unde et dehinc a rege vocati ipsum devitabant, cum propter anathema, tum etiam, quod non maxime in illum confidebant. Rursus ad annum 1089 *ibidem ait*: In Teutonicis partibus quatuor episcopi in Catholica communione persisterunt, videlicet Wirzburgensis, Pataviensis, Wormatiensis, Constantiensis, sed et Metensis episcopus, quorum confortamento reliqui Catholici schismaticis a principio restiterunt.

a veteribus laudantur,

B *84 Nec minus ipsum, imo et Herimannum Metensem; a sua inter paucos probatæ fidei Germaniæ antistites commendavit sæpe memorati S. Gebehardi biographus in hujus Vita apud nos data in Appendice ad diem 16 Junii, ex qua sequentia accipe. Tempora nimirum tunc valde periculosa instabant, cum præter Christi athletam nostrum, dominum Gebehardum archiepiscopum Salzburgensem, Altmannum Pataviensem, Adilberonem Wirzburgensem, Herimannum Metensem, Meginwardum Frisingensem, præter hos solos quinque in toto regno Teutonico episcopus Catholicus inveniri non poterat. Paulus Bernriedensis in Vita S. Gregorii VII, cap. 6, in Opere nostro tom. VI Maii, pag. 125, Adalberonem cum eodem Hermanno accensuit veridicis et approbatis religiosisque viris, quos consulendos suasit dubitantibus, utrum pro Gregorio, an pro Henrico justitia steterit. Alium ex eadem Vita locum infra dabimus, ubi de restituto sedi suæ Adalberone agemus, aliisque supra laudato Bertholdo, dum de ejusdem obitu sermo fiet.*

C et Catholicis partibus constanter adhererunt.

C *85 Ceterum, cum ex dictis non lubeat mihi luctuosa illa tempora exponere, solum paucis ostendam, B. Adalberonis gesta a jam recitatis elogiis non dissonare. Eodem anno, quo Wormatiensis pseudo-synodus habita fuerat, ambo prædicti præsules, Schafnaburgensi rursus teste, in Paschate convenerunt cum Rodulfo Suevorum, Welfone Boioariorum, et Bertholdo Carentinorum ducibus, Sedi Apostolicæ addictis, contuleruntque consilia de reducendo ad officium rege, paceque Ecclesiæ et imperio restituenda. Adfuit etiam Adalbero eorumdem conventibus Ulmæ ac Triburiae, cui et legati Sedis Apostolicæ interfuerunt, et in qua multi episcopi, abbates aliique Ecclesiæ reconciliati fuere, eodem anno celebratis. Denique, ne longior sim, anno 1083, cum non posset ipsemet, per legatum suum adfuit, subscripsitque synodo Quindilburgensi, in qua tum alia utiliter decreta fuere, tum excommunicationis sententia adversus Guibertum antipapam, quem Henricus per schismaticos suos in Apostolicam Sedem, vivente Gregorio, intrudendum curaverat, et episcopus eidem antipapæ adherentes sollemniter promulgata est, ut discimus ex Bertholdo*

*Constantiensi ad eundem annum, unde sequentia descripsi.*

*86 Hermannus rex (a Catholicis suspectus Henrico) in Quintinilburg Pascha celebravit, ubi et legatus domini Apostolici (Otto episcopus Ostiensis) in ipsa Paschali hebdomada generalem synodum cum archiepiscopis, episcopis et abbatibus, S. Petri fidelibus, sollemniter celebravit. Interfuit autem huic synodo Gebehardus, reverendissimus Juvaviensis archiepiscopus, item venerabilis Hartungus (alias Hartwigus) Magdeburgensis archiepiscopus cum suis suffraganeis. Item suffraganei Moguntiae sedis de Saxonia: nam Wirzburgensis (Adalbero) et Wormatiensis (Adalbertus) Augustensis quoque (Giwoldus) et Constantiensis (Gebhardus) de: Alemannia, qui que ipsi canonica necessitate impediti venire non potuerunt, per legationem suam se sancto concilio representaverunt, seque per omnia ejusdem synodi statutis assensuros, mandaverunt.*

*87 Deinde post alia, ut dixi, decreta sequitur ibidem: In fine autem synodi sententia anathematis cum ardentibus candelis promulgata est in Guibertum hæresiarcham. Sedis Apostolicæ pervasorem, et in apostatas S. Petri, Hugonem Albanensem, Joannem Portuensem, exepiscopos, Petrum excancellarium. Item Leomarum Bremensem, Utonem Hildinesheimensem, Ottonem Constantiensem, Burchardum Basiliensem, Huzmannum Spirensensem, exepiscopos. Item in Wezilnem Moguntinum invasorem, Sigefridum Augustensem, Nortbertum Curiensem, in hos, inquam, et in omnes eorum complices inevitabilis sententia anathematis promulgata est. Hac pauca de B. Adalberonis fide et constantia in causa Ecclesiæ Dei perstrinxisse sufficiat, quæ ex iis, quæ propterea passus fuit, solide confirmantur.*

AUCTORE C. S.

Adalbero per legatos subscripsit synodo Quindilburgensi,

in qua excommunicatione antipapæ etc. promulgata fuit.

E

## § VI. Beato exsulanti substituitur Meinhardus; hocque pulso, ille restituitur, ac denuo expellitur, et exsul moritur ac sepelitur Lambaci anno MXC.

E *andem, quam passim alii ejus temporis Germaniæ Catholici antistites constantiæ suæ mercedem sub Henrico IV tulerunt, etiam retulit B. Adalbero, e sua sede expulsionem. Sed quo tempore Adalbero? In hoc sede hallucinatum fuisse biographum in Vita recedenda, supra observavi. Poeta vero verbis, num. 72 jam datis, annum assignavit 1084, dicens:*

Beatus diu ante annum 1084 e sua civitate excessit,

Lustra bis octo super milenos quatuor annos Currebant, propria cum cessit Adalbero sede:

*Nam sedis lustra pro totidem quinquenniis accepta conficiunt annos octoginta, qui annis mille et quatuor additi deducunt ad citatum annum 1084: at difficile capti est, quo pacto Adalbero, furentem in Catholicos præsules Henrico rege, tam diu in sede sua tutus permanserit. Certe jam inde ab anno*